

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hustopeče, Masarykovo nám. 1
Autor	Mgr. Kateřina Zástřešková
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0394
Číslo	VY_32_INOVACE_19_ČJL_1.02_Literární druhy a žánry I.
Tématický celek	Základy teorie literatury
Téma hodiny	Literární druhy a žánry I.
Předmět	Jazyk český a literatura
Ročník/y/	1.
Anotace	V rámci této hodiny se žáci seznámí s hlavními literárními druhy a žánry.
Očekávaný výstup	-Vysvětlí rozdíl mezi poezií a prózou, -vysvětlí charakteristické znaky různých literárních textů a rozdíly mezi nimi, -rozlišuje mezi lyrikou a epikou.
Datum vypracování	16.9.2013
Druh učebního materiálu	Prezentace v programu PowerPoint

Literární druhy a žánry

Poezie = básnictví

- psána ve verších, které se sdružují do slok.

Próza

- Základní stavební jednotkou je věta zapisovaná do řádek.
- Připomíná přirozenou formu běžné řeči.
- Typické pro vyprávění nebo drama.

Drama

- Příběh se předvádí na jevišti.
- Převaha přímých promluv postav (monolog a dialog).
- Schéma dramatu:
 - 1) Úvod – seznámení se situací.
 - 2) Zápletka.
 - 3) Vyvrcholení, roste napětí.
 - 4) Rozuzlení, buď katastrofa nebo happy end.

Epika a lyrika

- **Epika** – o skutečnosti vypravuje, příběh rozvíjen vypravěčem a postavami.
- **Lyrika** – zachycení stavu nitra, dojmů, nálady autora = lyrický subjekt. Lyrika duchovní, milostná, intimní, přírodní, sociální atd.

Epické žánrové formy:

a) Malá epika, např.

- bajka, hádanka, anekdota.

b) Střední epika, např.

- legenda, evangelium, pověst, pohádka, povídka, novela.

Charakteristika některých pojmů:

1. *Anekdota – humorný příběh s nečekanou pointou.*
2. *Bajka – alegorický příběh, zvířata nebo věci jednají jako lidé, na konci poučení.*
3. *Legenda – o životě a skutcích, zázracích a mučednické smrti církevních světců.*
4. *Pověst – vyprávění lidového původu, má konkrétní, pravdivé historické jádro.*

5. *Evangelium – životopisný žánr o Ježíšově životě.*
6. *Povídka – kratší příběh s poutavou zápletkou.*
7. *Novela – příběh soustředěný na jednu událost, bez vedlejších dějových linií, překvapivý závěr.*

Použitá literatura:

SOCHROVÁ, M. *Literatura v kostce: pro střední školy*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2007, 179 s. ISBN 978-80-253-0185-2.

Autorem materiálu a všech jeho součástí je, není-li uvedeno jinak, Mgr. Kateřina Zástřešková.